

DOI: 10.32626/2309-7086.2024-21.208-211

Олег Рарицький

*ORCID 0000-0003-1941-584X,
доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри історії української
літератури та компаративістики,
Кам'янець-Подільський національний
університет імені Івана Огієнка*

**ВОЛОДИМИР СВДІЗІНСЬКИЙ
І КАМ'ЯНЕЦЬ У НАУКОВИХ ОСЯГАХ
ЕЛЕОНОРИ СОЛОВЕЙ**

06 листопада 2024 року у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка з ініціативи кафедри історії української літератури та компаративістики відбувся круглий стіл «Елеонора Соловей як інтерпретаторка й дослідниця творчості Володимира Свідзінського (До ювілею науковиці)». Майданчиком для наукової дискусії не випадково обраний Університет Огієнка. За участю Елеонори Степанівни тут за тривалий час проведено низку наукових, культурно-мистецьких і просвітницьких заходів із пошанування поета В. Свідзінського, митця світового масштабу, життя і творчість якого тісно пов'язані з цим університетом і містом.

Зокрема, у жовтні 2005 р. в університеті Огієнка Е. Соловей презентувала підготовлене нею найповніше двотомне видання творів В. Свідзінського. Професорка була серед організаторів наукової конференції «Творчість Володимира Свідзінського: доба і контекст», яка відбулася 18-19 жовтня 2005 р. На початку конференції у сквері Університету було освячено пам'ятник-кеногаф поету, який постав також з ініціативи Елеонори Соловей. Професорка ініціювала надання одній із вулиць Кам'янця-Подільського імені В. Свідзінського: на Польських Фільварках, де проживав поет. За її участю проведено заходи з увічнення пам'яті поета в Кам'янець-Подільському коле-

джі культури і мистецтв (відкриття меморіальної дошки на фасаді колишньої школи, презентація нових видань тощо).

За участю професорки Е. Соловей у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка започатковано масштабний проєкт читання публічних лекцій на пошану Першого ректора Івана Огієнка, які вже традиційно щорічно виголошуються до дати заснування Університету 22 жовтня 1918 р. Саме цього дня 2014 року Е. Соловей прочитала відкриту лекцію під назвою «Володимир Свідзінський: проблеми майбутньої наукової біографії», яка вийшла друком окремим виданням (Кам'янець-Подільський: «Друкарня "Рута"», 2015. 48 с.). Відтоді проєкт вже має десятирічну історію, у його рамках виголосили лекції відомі вчені, громадські діячі, письменники С. Копилов і О. Завальнюк, Н. Баштова і Т. Костюк, Н. Бернадська, С. Гальченко, І. Набитович, О. Наумовська, Г. Райбедюк, І. Срібняк, Г. Тарасюк.

Е. Соловей відома в Україні та за її межами літературознавиця й літературна критикиня, докторка філологічних наук, професорка, членкиня Національної спілки письменників України і Українського ПЕН, лауреатка премій імені Сергія Єфремова і Василя Стуса, нагороджена Орденом княгині Ольги III ступеня. Літературознавиця є авторкою низки монографічних видань із проблем теорії та історії української літератури, компаративістики, а також і з творчості В. Свідзінського. 8 вересня Е. Соловей відзначила ювілейний день народження і ця подія об'єднала наукову спільноту задля пошанування літературознавиці та її улюбленого поета.

Робота круглого столу була заявлена у змішаному форматі. Кам'янецьке of-line крило круглого столу представили організатори, вчені-філологи та студенти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. В заході також брали участь викладачі та студенти Кам'янець-Подільського коледжу культури та мистецтв.

На on-line платформі виступили науковці з Києва, Любліна, Харкова, Вінниці, Кривого Рогу, Дніпра, Чернівців, Черкас, Ізмаїлу, Бару. Тон науковій дискусії задала ювілярка, яка виголосила доповідь-презентацію *«Кам'янець-Подільський Володимира Свідзінського»*. В руслі цієї доповіді як своєрідне продовження заявленої проблеми, прозвучали виступи Ігоря Набитовича, д. філол. н., проф. Університету Марії Кюрі-Скłodовської в Любліні *«Елеонора Соловей – дослідниця Кам'янець-Подільського періоду творчості Володимира Свідзінського»*; Сидора Кіраля, д. філол. н., проф., завідувача відділу національної бібліографії Національної бібліотеки України імені В. Вернадського *«Чи має власний голос Елеонора Соловей?: біобібліографічні роздуми про «територію душі» ювілярки»*; Валентини Біляцької, д. філол. наук., проф. Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» *«Літературознавиця Е. Соловей про жанрову своєрідність поезії В. Свідзінського»*; Галини Райбедюк, к. філол. н., проф., Ізмаїльського державного гуманітарного університету *«"Жага істини" (В. Панченко) в наукових осягах Елеонори Соловей»*; Наталі Мельник, к. філол. н., доц., завідувачки кафедри української та зарубіжної літератур Криворізького державного педагогічного університету *«Елеонора Соловей як дослідниця фольклорно-міфологічних начал творчості В. Свідзінського»*; Інни Онікієнко, к. філол. н., доц. Криворізького

державного педагогічного університету «*Дешифрування Елеонорою Соловей есхатологічних мотивів поезії В. Свідзінського*»; Ніни Поляруш, к. філол. н., доц. Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського «*Володимир Свідзінський і Тиврівщина в оптиці наукового осмислення Елеонори Соловей*»; Людмили Капличної, доктора філософії, викл. філол. дисциплін Комунального закладу вищої освіти «Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського» «*Володимир Свідзінський і місто Бар: "білі плями" у біографії письменника*».

До роботи круглого столу долучилися колишні аспіранти Е. Соловей, які, окрім власних досліджень про літературний доробок наставниці, ділилися теплими спогадами про творчу співпрацю. З доповідями виступили: Ганна Клименко-Синьок, к. філол. н., доц. (Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького) «*Творчість Володимира Свідзінського в компаративних студіях Елеонори Соловей*»; Антоніна Тимченко, к. філол. н., доц. (Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського) «*Про походження однієї казки Володимира Свідзінського*»; Ольга Меленчук, к. філол. н., доц. (Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича) «*Буковинсько-подільські координати Елеонори Соловей*».

Філологи-кам'ячанці готували також цілу програму доповідей, хоч формат круглого столу та його часові рамки не дали можливості їх виголосити. А проте, як свідчить ця програма, йдеться про цікаві й перспективні дослідження:

- Людмила Починок, к. філол. н., доц., завідувач кафедри історії української літератури та компаративістики «*Українська філософська лірика в наукових студіях Елеонори Соловей*»;
- Валерій Щегельський, к. філол. наук., ст. викладач кафедри історії української літератури та компаративістики «*Елеонора Соловей – дослідниця афористики як джерела української філософської лірики*»;
- Любов Расевич, к. філол. н., ст. викладач кафедри історії української літератури та компаративістики «*Лунарно-солярні мотиви в поетичній творчості Володимира Свідзінського*»;
- Олеся Трофимюк, асистент кафедри історії української літератури та компаративістики «*Постать Володимира Свідзінського у літературному процесі першої половини ХХ ст.*»;
- Оксана Варик, асистент кафедри історії української літератури та компаративістики «*Особливості вивчення життєтворчості В. Свідзінського на уроках літератури рідного краю*»;
- Людмила Марчук, д. філол. н., проф., завідувач кафедри журналістики, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка «*Функціонування урбанонімів у поезії В. Свідзінського*»;
- Анжеліка Попович, д. філол. н., доц. кафедри української мови «*Використання наукових здобутків української літературознавці Елеонори Соловей у процесі вивчення стилістики української мови в закладах вищої освіти*»;
- Інна Беркешук, к. філол. н., доц., завідувач кафедри української мови «*Мовні постаті у книзі Елеонори Соловей "Упізнання святого"*»;

7. Події

- Зореслава Шевчук, к. філол. н., ст. викладач кафедри української мови «Лінгвофілософське осмислення світу людини у працях Елеонори Соловей».

У роботі круглого столу взяли участь почесні гості, близькі друзі Елеонори Степанівни: дисидент і політв'язень Мирослав Маринович, режисер та сценарист Василь Вовкун, письменник Василь Горбатюк, актриса Галина Стефанова, науковця Мирослава Пінковська, культуролог і видавець Леонід Фінберг.

Тематичну книжкову експозицію про творчість В. Свідзінського та науковий доробок Елеонори Соловей до роботи круглого столу підготувала завідувачка інформаційно-бібліографічного відділу бібліотеки Галина Гайшук. Серед численних книг Елеонори Соловей учасникам круглого столу було презентовано й щойно опубліковане видання – «Елеонора Соловей. Біобібліографічний покажчик», що вийшов друком у київському видавництві «Дух і Літера» у межах серії видань Наукової бібліотеки Києво-Могилянської Академії «Вчені НаУКМА».

Відеозапис круглого столу «Елеонора Соловей як інтерпретаторка й дослідниця творчості Володимира Свідзінського» можна переглянути на ютуб-каналі Інституту біографічних досліджень Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського «Biography. Біографіка. Біографістика», за покликанням: <https://www.youtube.com/watch?v=35VzXB4SMzU>

Круглий стіл має широкий науковий резонанс серед філологічної спільноти в Україні. Учасники його відзначили значущий внесок професорки Елеонори Соловей у розвиток філологічної науки, йшлося про її оригінальні наукові відкриття, про подвижницьку працю з повернення постаті і творчості поета В. Свідзінського до української культури. Відзначалася духовна і душевна співзвучність та спорідненість митця й інтерпретаторки його доробку. Інтелектуальна бесіда про творчість поета і його найавторитетнішу дослідницю відбувалася у надзвичайно теплій науковій атмосфері, доповідачі схвально відгукувалися про оригінальний формат проведення круглого столу, про інноваційні форми дослідницької думки в окремо взятій проблемі, про способи і можливості її реалізації.

Отримано: 8.11.2024 р.